

250 ضرب‌المثل از قرآن وارد زبان فارسی شده است

مهدی محبتی دانشیار دانشگاه زنجان نشست «قرآن و پارسی‌نگاری» گفت: قرآن را نباید صرفاً به عنوان یک کتاب دینی دانست چرا که مباحث زیبایی‌شناسی، وجوه هنری و تأثیرات آن بر ادبیات فارسی مثال زدنی است به گونه‌ای که 250 ضرب‌المثل از قرآن وارد زبان فارسی شده است.

مهدی محبتی دانشیار دانشگاه زنجان نشست «قرآن و پارسی‌نگاری» گفت: قرآن را نباید صرفاً به عنوان یک کتاب دینی دانست چرا که مباحث زیبایی‌شناسی، وجوه هنری و تأثیرات آن بر ادبیات فارسی مثال زدنی است به گونه‌ای که 250 ضرب‌المثل از قرآن وارد زبان فارسی شده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، نشست «قرآن و پارسی‌نگاری» امروز 30 تیرماه با حضور محمد رجبی رئیس کتابخانه مجلس شورای اسلامی، یاسر موحدفرد رئیس بنیاد فردوسی، مهدی محبتی دانشیار دانشگاه زنجان و سید ضیاءالدین هاجری رئیس انجمن پایداری و پالایش زبان فارسی در کتابخانه ملی ایران برگزار شد.

مهدی محبتی در این نشست درباره تأثیر زیبایی‌شناسی قرآن بر زبان و ادبیات فارسی سخن گفت و افزود: این موضوع از یک سو ساده است چرا که می‌دانیم قرآن تأثیرات بسیار زیادی بر زبان و ادبیات فارسی داشته اما از سوی دیگر این موضوع پیچیده است چرا که تأثیرات قرآن تنها محدود به بعد زیبایی‌شناسی آن نمی‌شود.

وی ادامه داد: ما دو دوره فرهنگی داشته‌ایم که آن را می‌توان به پیش از جریان یافتن قرآن در ایران و پس از آن تقسیم کرد. اما روح ایرانی از تلفیق این دو موضوع جهانی را بهره‌مند ساخت و ثمرات این امتزاج در آثاری مانند هفت پیکر نظامی، منطق الطیر عطار، دیوان حافظ و شاهنامه فردوسی دیده می‌شود.

این مدرس زبان و ادبیات فارسی با بیان اینکه تردیدی در تأثیر قرآن کریم بر ادبیات فارسی نیست گفت: قرآن کریم به سه‌گونه بر ادبیات فارسی تأثیر زیبایی‌شناسی داشته است؛ نخست واژگانی است که از قرآن وارد زبان و ادبیات فارسی شده است که از آن جمله می‌توان به واژه عروۃ الوثقی اشاره کرد. این واژه در فرهنگ مولانا و اشعارش تغییرات زیادی را ایجاد می‌کند.

وی ادامه داد: شب قدر یکی دیگر از این واژه‌هاست و حافظ این واژه را در دو فضای مختلف شعری خود استفاده می‌کند. دسته دوم جمله‌ها و گزاره‌هایی است که از قرآن گرفته شده و به ادبیات فارسی وارد شده است. به طور مثال قرآن می‌گوید: خداوند شما را از زمین رویانید و چه رویاندنی! ناصر خسرو نیز درست همین جمله را در یکی از ابیات اشعار خود استفاده می‌کند.

وی همچنین به فضاهایی که شاعران از مضامین قرآنی گرفته‌اند به عنوان دسته سوم تأثیرات زیبایی‌شناسی قرآن بر ادبیات فارسی اشاره کرد و افزود: به طور مثال مفهوم زکات در قرآن به طرز بسیار زیبایی در شعر حافظ تبلور یافته است. چنین نمونه‌هایی در آثار مولوی، نظامی و فردوسی دیده می‌شود.

محبتی در پایان سخنانش گفت: قرآن را نباید صرفاً به عنوان یک کتاب دینی دانست چرا که مباحث زیبایی‌شناسی، وجوه هنری و تأثیرات آن بر ادبیات فارسی مثال زدنی است به گونه‌ای که 250 ضرب‌المثل از قرآن وارد زبان فارسی شده است.

هاجری نیز در بخش دیگری از این نشست با اشاره به جایگاه رفیع زبان و ادبیات فارسی گفت: سالها پیش تأسف می‌خوردم که چرا ما ساختار زبانی قدیم مانند بیگانگان نداریم و باید جیره‌خور آنها باشیم. اما بعدها فهمیدم که ما ساختار زبانی بسیار قوی داریم و تنها باید ریشه واژگان خود را پیدا کنیم و آنها را پرورش دهیم.

وی ادامه داد: ناتوانی در زبان ما نیست بلکه ناتوانی در ذهن و مغزمان که تنها به یک ریشه واژه خو کرده‌ایم. 226 میلیون واژه در ادبیات فارسی وجود دارد که باید از آن استفاده کرد.

وی در بخش پایانی سخنانش تأکید کرد: باید با استفاده از زبان فارسی واژه‌های قرآن را معادل‌سازی کرد. به طور مثال به جای قرآن مجید می‌توانیم از کلمه «بزرگ آسمانی نامه» و به جای واژه تنزیل از واژه «فرشته نامه یا فرستاده نامه» استفاده کنیم. تا زمانی که ما فرهنگ ساختاری واژگان را بدست نیاوریم هرچه فرهنگ بنویسیم بیهوده است.